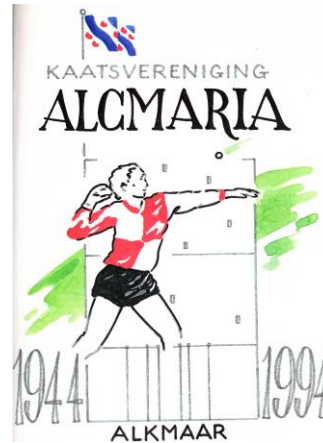

Kaatsvereniging Alcmaria

De oprichting van de kaatsvereniging en wat daaraan vooraf ging is uitvoerig beschreven in het jubileumboek dat is uitgegeven ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de vereniging. Het jubileumboek is gemaakt door Abe Brandsma, destijds voorzitter van Alcmaria. Onderstaande is een samenvatting daarvan.

15 juli 1923, 100 jaar geleden, (eerste) grote kaatswedstrijd in Alkmaar

In 1923 deden een aantal uit Friesland afkomstige kaatsers een eerste poging in Alkmaar een kaatsclub van de grond te krijgen. De vereniging "FRISIO", opgericht met de bedoeling de Friese cultuur en ontspanning levend te houden bij de "Friezen om utens" (buiten Friesland) nam daarbij het voortouw. In de bestuursvergadering van zaterdagavond 26 mei 1923 werd besloten een poging te doen in Alkmaar een kaatsclub in het leven te roepen.

Een commissie van 6 personen, 3 bestuursleden van Frisio en drie kaatsers. Taak van de commissie was een plan uit te werken om te komen tot een kaatsclub die onderdeel van Frisio moest zijn en als naam zou krijgen "Reitsj'm" (= 'raak hem' en hem is niet de tegenstander maar de bal).

De commissie ging voortvarend te werk:

- In de Alkmaarsche courant werd vermeld dat er een kaatsclub door Frisio was opgericht en nieuwe leden welkom waren.
- Men wilde een openingswedstrijd organiseren, waaraan een aantal uit Friesland afkomstige kaatsers moesten deelnemen. Het bestuur van V.V.V. Alkmaar werd uitgenodigd om deel te nemen aan het openingsgebeuren.
- Tenslotte werd ook de hulp van de heer F. Wiersma uit Amsterdam, in zijn kwaliteit als hoofdbestuurslid van de Nederlandse Kaatsbond, gevraagd.

De V.V.V. adviseerde: Pak de zaak goed aan! Het bestuur kwam op het idee om er een INTERNATIONALE WEDSTRIJD van te maken. Naast 9 Friese eerste klassers, werden ook 3 Belgische spelers uitgenodigd deel te nemen aan de grote propaganda wedstrijd. Nadat de heer Wiersma in een gezamenlijke vergadering van Frisio en de Alkmaarse V.V.V. de plannen had toegelicht en van een begroting had voorzien, werd eendrachtig besloten dat beide verenigingen de financiële gevolgen gezamenlijk voor hun rekening zouden nemen: winst en eventueel verlies zouden gelijkelijk worden verdeeld.

De grote dag, zondag 15 juli 1923, werd flink in de schijnwerpers gezet: in de Alkmaarsche- en de Westfriesse Courant werd iedereen opgeroepen om op die dag het sportpark te bezoeken.

In de Westfriesse Courant stond de volgende advertentie:

Groote Internationale Kaatspartij Belgie - Holland

te Alkmaar

Zondag 15 Juli 1923, op het Gem Sportterrein, aanv. 1 30 uur v.m.
EXTRA TREIN (in aansluiting met den trein van Leeuwarden
vanaf HOORN naar ALKMAAR. Vertrek van Hoorn 11.15 u
v.m. Aankomst te Alkmaar 11.43 uur v.m.

Zaterdagavond 14 juli arriveerden de kaatsers in Alkmaar. Ze werden met muziek ontvangen. Vervolgens werd een wandeling door de stad gemaakt, waarvoor ook leden van andere Alkmaarse sportverenigingen waren uitgenodigd. Na de optocht werd een inleiding over de kaatssport gehouden door de heer Wiersma.

De weersomstandigheden werkten niet mee: er heerste een hittegolf. Zondagmiddag om half 2 toen de wedstrijd zou beginnen was er een ware wolkbreuk. Door de hevige regen begon de wedstrijd een uur later. Het aantal toeschouwers werd geschat op 500 personen, waaronder zeer veel Friezen uit Alkmaar.

Kaatswedstrijd op het Sportpark, collectie regionaal archief Alkmaar (Hollandia fotobureau) geschat jaar 1926, maar mogelijk is dit de wedstrijd van 1923 gezien het aanwezige publiek

Aan het eind van de wedstrijd was de voorzitter van Frisio tevredenheid over het mooie spel, maar teleurgesteld in de opkomst van het publiek wat minder was dan gewoon was in Friesland. Financieel was de wedstrijd dan ook geen succes, integendeel. V.V.V. en Frisio moesten bijpassen....

Op 6 juni 1924 besprak het Frisio-bestuur opnieuw het wel en wee van de kaatsclub. Enkelen meenden dat deze geen bestaansrecht meer had. De directie van het Sportpark had inmiddels toegezegd de jaarhuur op F 50,- te willen vaststellen i.p.v. F 150,-. Op 21 oktober 1924 werd tijdens de Algemene jaarvergadering van Frisio gezegd: 'de keatsclub is fan in lyts bern swietsjes oan in greate jonge wurden en as de keatsers hwat oanhelde scil der noch wolris in keardel fan waekse'. Waren deze woorden te optimistisch? Het lijkt er op dat de verwachte groei niet is gekomen en er geen kerel uit de kleine jongen is gegroeid, want na 21 oktober 1924 is er niets meer over "Reitsj' 'm" gehoord.

Oprichting Kaatsvereniging Alcmaria

In de vroege herfst van 1944 werd de kaatsvereniging Alcmaria opgericht. Dat ging zo:

De Duitse overheid, prijs stellend op een gezond Germaans geslacht, liet niet na het belang van de lichaamsvoeding aan te prijzen. Vandaar dat het Alkmaars stadsbestuur een 'gemeentelijk ambtenaar voor Lichamelijke Oefening en Sport buiten schoolverband' in dienst had moeten nemen, de heer R Boersma. Broersma wist dat Alkmaar geen kaatsclub bezat en organiseerde een demonstratie-kaatswedstrijd in het gemeentelijk Sportpark: Kaatsverenigingen uit Amsterdam, Haarlem en Zaandam werden gevraagd om begin september een stedenwedstrijd te houden.

Aan de demonstratiewedstrijd in Alkmaar werd via raambiljetten bekendheid gegeven

Tijdens de demonstratiewedstrijd op zaterdag 27 augustus 1944 ging de heer Broersma bij het publiek rond om te vragen of men er voor voelde om lid te worden van een op te richten kaatsclub. Veertien personen waren hiertoe bereid. Allen werden uitgenodigd voor de oprichtingsvergadering op zaterdag 2 september onder de tribune van het Sportpark.

Tijdens de oprichtingsvergadering is de naam van de vereniging vastgesteld: Alcmaria. Verenigingen waren in die tijd ook 'op de bon', waardoor men op het idee kwam om de voetbalvereniging "Alcmaria-Vitrix" te vragen een papieren onderafdeling kaatsen in het leven te roepen. Helaas werd dit geweigerd door de voetbalvereniging. Gelukkig was geregeld dat het Gemeentelijk Sportpark beschikbaar was op zaterdag middag en zondag ochtend, zodat (uit propagandistisch oogpunt) werd besloten 9 september te beginnen met het kaatsen en het seizoen 1944 te besluiten met een ledenwedstrijd.

De oorlog kwam snel dichterbij waardoor de Duitse bezetter onrustig werd en de zogenaamde uitzonderingstoestand afkondigde. Dit hield in dat men na 8 uur 's avonds niet meer op straat mocht zijn en alle 'samenscholingen' verboden werden. Hieronder vielen ook sportwedstrijden, waardoor 'Alcmaria' niet kon beginnen met kaatsen.

Ruim een maand na de oprichting werd ten huize van de voorzitter de eerste bestuursvergadering gehouden. Besloten werd om concept-statuten en een concept huishoudelijk reglement op te stellen en deze in de bestuursvergadering op 22 april 1945 te bespreken en vervolgens een week later in een dan te houden algemene ledenvergadering goed te keuren. Op 22 april 1945 gelastte de Duitse bezetter alle mannelijke Alkmaarders tussen de 18 en 50 jaar, naar het Sportpark te gaan. Niet om te kaatsen, maar om aldaar een opdracht te ontvangen om ergens voor de 'Wehrmacht'

verdedigingswerken te graven. Om hieraan te ontkomen “was ’t thuisblijven geblazen”, dus de vergaderingen konden geen doorgang vinden.

Op 4 en 6 mei 1945 vonden de uitgestelde vergaderingen plaats bij de voorzitter thuis. Uiteindelijk waren er 8 aanwezigen bij de algemene ledenvergadering. Op het moment dat de vergadering plaatsvond, was men nog onkundig van het feit dat Duitsland had gecapituleerd en Nederland was bevrijd. Dit bericht bereikte Alkmaar pas in de namiddag.

Het bestuur werd als volgt samengesteld: Voorzitter J.K. de Boer, secretaris J.M. Visser, penningmeester D. Roukema en leden A. Gonggrijp en S. Postma.

Een geschikt speelveld had heel wat voeten in de aarde. Op 1 juni 1945 werd reeds het 26-ste lid ingeschreven, maar een terrein om op te kaatsen had men niet. Vanwege de vele aanvragen was het niet mogelijk om gebruik te maken van het Gemeente-Sportpark. Gelukkig had de heer Postma connecties bij de Voetbalvereniging “Oudorp” die een terrein had achter de Kievitstraat waar gebruik van gemaakt mocht worden. Op zaterdag 2 juni werd voor het eerst gekaatst door de Almaria-leden.

Naast oefendagen waren er ook wedstrijden. De prijzen bestonden uit geld, luxe voorwerpen en andere toen nog schaarse en daarom waardevolle zaken als Edammertjes, zout, meel en zelfs schoensmeer. Aan deelname aan een wedstrijd in Amsterdam op zondag 19 augustus kon geen gehoor worden gegeven. Er waren geen goede rijwielen voorhanden en er reden geen bussen en treinen op zondag.

Aan het eind van de zomer telde de vereniging 35 leden, waarvan 28 actieve kaatsers. De algemene ledenvergadering werd een gezellig samenzijn, waarbij ook de partners uitgenodigd werden. Tijdens het gezellig samen zijn introduceerde het lid Piet Dokter het door hem vervaardigde clublied:

Keatserszang (wize: It Swealtsje)

*Lit hjoed de dei de ballen fleane
Oer 't griene keatsfjild hinn' en wer
Wit krekt jimm' tiid en plak to kiezen
De bal is fluch, dan hjir, dan der
Fan stuit nei krite easket toekens
En nei de boppe easket kreft.
Besijkje ek de bal to stjoeren,
Slaen net to foel en net to seft. (2x)*

*Wol nou jimm'kreften yetris mjitte
Smyt hjoed de skonken mar ris uut
En bliuw sportyf, ek yn 't forliezen
Dan jowt it wis in skoan besluit.
Hadt jimme oan de keatsgeboaden
Op stuit en krite en op 'e kwea
Haldt Fryslan heech, ek yn 'e frjemdte
Wez net to loai, mar broek de lea |(2x)*

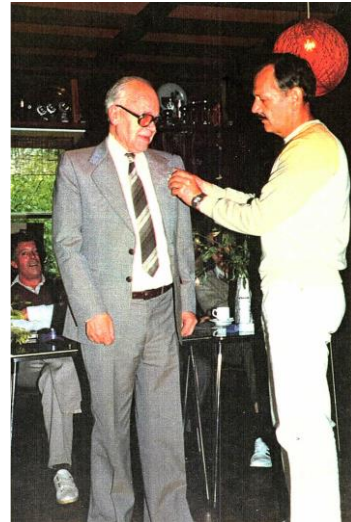
Wez jimmer wer oan op jimm' iepenst

*En, kearders, lit de bal net gean.
De tillegraef, dy scil us sizze
Hwa 't sterk binn' en wha 't efter stean.
Karmasters, tink dos om 'e linen
Dan giet it earlik om en ta.
En kinn' wy nei ofrin sjonge:
'Lang libje yet 'Alcmaria' " (2x)*

De jaren na de oprichting (tot 50 jarig jubileum in 1994)

- Alcmaria bleef kaatsen op het veld in Oudorp, vanwege de voetbal en teruglopende animo alleen nog op de zaterdag middag
- Als clubkleuren koos Alcmaria rood/wit, de stadskleuren van Alkmaar en tijdens wedstrijden werd gespeeld in een geblokt shirt, lijkend op dat van de voetbalvereniging Alkmaarse boys
- In de begin jaren werd door Alcmaria regelmatig deelgenomen aan afdelingswedstrijden. In 1946 werd de 2-de prijs behaald in Rotterdam, in 1947 werd de eerste prijs behaald bij de Wiersma-B partij.
- Het materiaal, een telegraaf en aanmerkers, werd gemaakt door leerlingen van de ambachtsschool onder leiding van het lid en leerkracht aldaar Abe Rauwerda.
- Ballen werden gekocht. In 1948 kostte een kaatsbal f 1,50 per stuk, in die tijd een behoorlijk bedrag
- Het eerste lustrum werd gevierd met een wedstrijd op (kermis)zaterdag 2 september 1949 samen met leden van Middenmeer; na een gezellige kaatsmiddag ('s ochtends werd er nog gewerkt) werd het feest voortgezet op de kermis.
- In Wervershoof werd het Westfries kaatsspel beoefend, een vorm van het kaatsspel dat door een onbeperkt aantal personen gespeeld kan worden, maar met 10-20 personen komt het spel het beste tot zijn recht. Alcmaria gaf de voorkeur aan het traditionele kaatsspel.
- In de periode 1956-1958 telde Alcmaria nog slechts 4 leden. In die tijd werd regelmatig gespeeld op het Vroneveld in Sint Pancras, aangezien het oude kaatsveld zomers begraasd en bemest werd door ganzen.
- In 1963 werd besloten dat het oude kaatsveld moest wijken voor woningbouw, voor mensen die werkten bij de Hoogovens. De keerzijde was dat hierdoor Friezen naar Alkmaar trokken die graag wilden kaatsen.
- Vanaf 1965 werd gekeatst aan de Hoeverweg. Vanaf 1969 werd de woensdagavond de vaste oefenavond. Diverse leden wilden niet op zondag kaatsen en het verzoek werd ingediend om de FBA en Wiersma-partij voortaan niet op zondag maar op zaterdag te laten plaatsvinden.

- Tijdens het 25 jarig jubileum in 1969 was Alcmaria weer een bloeiende vereniging. Dirk Torenberbeek, J.K. de Boer en D. Deinum waren 25 jaar lid van de vereniging.
- Dirk Torenberg werd in 1971 benoemd tot erelid van de vereniging.
- In 1974 werd J.K. de Boer benoemd als ere-voorzitter van Alcmaria en in 1984 kreeg hij de onderscheiding als lid van verdienste van de K.N.K.B. (zie foto) mede ook omdat hij 26 jaar lang scheidrechter was voor de K.N.K.B. zowel buiten als in Friesland.
- In de ledenvergadering volgend op het jubileumjaar 1984 werd D. Deinum benoemd tot erelid van de vereniging. Hij was toen reeds 30 jaar bestuurslid en bijna al die tijd penningmeester.

- Aanvankelijk werd regelmatig geëatst met Middenmeer en Wieringerwerf, daarna Den Helder en Texel. Vanaf de jaren tachtig waren er meer contacten met Zaandam, Beverwijk en Amsterdam.
- Sinds 1970 wordt oud papier ingezameld voor de club. D. Deinum is hier mee gestart en tot op de dag van vandaag is het een belangrijke inkomstenbron voor Alcmaria.
- In 1990 is Haye Nicolay secretaris van Alcmaria geworden. Deze functie vervult hij nog steeds.
- In 1993 werd wederom van veld gewisseld. De sportvelden aan de Hoeverweg moesten plaats maken voor woningbouw. Haye Nicolay heeft de korfbalvelden aan de Westerweg weten te regelen.
- In het jubileumjaar 1994 waren er 137 personen één of meerdere jaren lid van de vereniging geweest of ze waren nog lid.
- Ter gelegenheid van het jubileumjaar werd een verrassingstocht georganiseerd. Dit is zeer goed bevallen en er zouden nog vele uitjes volgen. Financiering van de uitjes was mede mogelijk door de inkomsten uit het oud papier.

Oud papier ophalen

Afsluitende verrassingstocht jubileumjaar 1989

Van de laatste jaren (vanaf 50 jarig jubileum 1994 tot heden)

- Het penningmeesterschap is nog altijd in handen van de familie Deinum. In 1996 heeft Andries Deinum de bestuursfunctie overgenomen van zijn vader D. Deinum.
- In mei 2002 wordt Alcmaria uitgenodigd voor de Aansluitdijkpartij

Aansluitdijkpartij.

In het kader van het 75-jarig bestaan van de Afsluitdijk organiseert kaatsvereniging Den Helder-Wieringermeer op Zaterdag 19 mei in Wieringerwerf een grote kaatspartij.

Met deze wedstrijd willen we een streep zetten onder het woord Afsluitdijk. In het vervolg willen we spreken over Aansluitdijk om zo het belang van deze verkeersweg voor de hele regio te benadrukken.

Buiten-Friezen, die voor een groot deel over de dijk naar Holland zijn getrokken, zullen samen met Friezen van over de dijk kaatsen om prachtige prijzen.

Het is de bedoeling dat er in verschillende klassen wordt gespeeld. Er is geen aparte damesklasse, maar dames worden wel van harte uitgenodigd om mee te doen.

We hopen op een grote deelname om zo de banden van de Federatie van Buiten Afdelingen met het Heitelân te verstevigen.

Het kaatsen wordt gehouden op het atletiekveld bij de Zuiderzeehal en begint om tien uur.

- In 2010 werden de prijzen van de FBA wedstrijd in Alkmaar betaald door onze sponsor de Frieslandbank te Alkmaar.
- Een door Sietse Wiersma getekend/geschilderd reclamebord voor onze vereniging heeft in 2010 enkele maanden naast het kaatsveld gestaan om voorbijgaande verkeersdeelnemers te attenderen op het kaatsen

- Jaarlijks organiseren we een FBA wedstrijd in Alkmaar, een impressie uit 2014:

- In 2015 is de FBA wedstrijd in Alkmaar afgelast vanwege de verwachte extreem hoge temperatuur. Deze wedstrijd zou plaatsvinden op het ggz terrein in Heiloo.
- In 2015 werd er gekaatst op een klein veldje te Oudorp waar een achterbuurman van Haye Nicolay wilde vliegeren met zijn zontje. Hij was geïnteresseerd in het kaaften en is nog steeds een actieve beoefenaar van het kaaftspel in Alkmaar. Dus niet alleen meer Friezen die kaaften in Alkmaar.
- Een aantal jaren (2015-2016) hebben we met de RABO fietstocht meegedaan. Leden en aanhang of kinderen fietsten mee om het maximale sponsorbedrag binnen te halen.
- Samen met de KNKB heeft Alcmaria in 2015 een clinic verzorgd voor leerlingen van de sportopleiding van het Horizoncollege in Alkmaar. De sportklas heeft kennis gemaakt met deze "oude Volkssport" op het kunstgrasveld binnen bij Alcmaria Victrix (foto links)

- Zelf hebben we een clinic verzorgd voor een bedrijfsuitje van Ko Hartog waarbij we het beginnersspel hebben gespeeld (foto rechts). Tussendoor een stukje Friese koek en een kleine telegraaf voor de beste kaafter.
- Sinds 2017 hebben we (eindelijk) een eigen website www.kv-alcmaria.nl.
- Vanaf 2017 maken we gebruik van het Vaart-veld; onder andere de Drakenbootvereniging en beachvolleybal maken ook gebruik van dit sportcomplex. Kolping Boys voetbalt op woensdag op het kaaftveld en in coronatijd maakten we samen met de twirling dames gebruik van het veld.
- In 2018 was er een expositie met Alkmaarse sportportretten. Alle kaafters zijn geportretteerd met handschoen en bal. Roel Westerhof promoot in het sportcentrum de Meent op posterformaat de kaaftsport, tussen alle andere sporters van de verenigingen die Alkmaar rijk is. Vastgesteld is dat de kaaftvereniging de kleinste sportvereniging van Alkmaar was op dat moment.

- Nog steeds proberen we jaarlijks een gezellig samenzijn te organiseren. In oktober 2022 hebben we met z'n allen gegeten bij de Molenshuur in Koedijk.

De toekomst van Alcmaria

Door de jaren heen is er regelmatig een artikel over het kaatsen verscheen in de regionale krant, maar mond op mond reclame werk nog altijd het best. Af en toe levert dat weer een nieuw lid op. Gedurende de zomermaanden wordt er op de woensdagavond een competitiewedstrijd gekeatst en daarna nog een paar eersten, zodat we een kleine anderhalf uur lekker aan het sporten zijn. Met zo'n 8 actieve kaatsers, kunnen we een enkele keer in 2 perken kaatsen. Ledenwedstrijden hebben we de afgelopen jaren niet meer gekeatst, maar gezellige uitjes worden nog wel jaarlijks georganiseerd. Zolang er kaatsers zijn die het gezellig vinden een balletje te slaan, zullen we blijven kaatsen in Alkmaar.